

LECTURES PRESCRIPTIVES DE LITERATURA CATALANA PAU 2021

1. Santiago Rusiñol, *L'alegria que passa*

Rusiñol i les arts: la dedicació a la pintura i la literatura en el marc del Modernisme. Simbolisme, costumisme i humorisme en la literatura de Rusiñol. La concepció de l'artista. L'artista i la societat. La sacralització de l'art. El teatre de Rusiñol: del simbolisme al regeneracionisme. El teatre simbolista: *L'alegria que passa*, *Cigales i formigues*, *El jardí abandonat*. Lectura de *L'alegria que passa*. El gènere del quadre líric o poemàtic. Els temes: l'oposició de Poesia i Prosa, l'artista i la societat burgesa, idealisme i materialisme. L'espai: la descripció del poble. Els personatges com a representació dels valors artístics i antiartístics. Els vilatans; l'Arcalce; en Joanet: idealisme i conformitat; la *troupe* del circ (especialment Zaira, "símbol de la poesia que passa", i el Clown "bohemi").

2. Joan Maragall, *Visions & Cants*

El perfil intel·lectual de Joan Maragall. Les idees polítiques. La posició literària: l'herència del Romanticisme i la teoria de la "paraula viva". *Visions & Cants*. Datació i context polític i social. Estructura del llibre: "Visions", "Intermezzo", "Cants". **1, "Visions"**: el terme; els personatges historicollegendaris (el mal caçador, Joan Garí, el comte Arnau, Jaume I, Joan de Serrallonga); tractament dels temes llegendaris; sentit de les "Visions": heroisme, individualisme, identitat, passió terrenal i espiritualitat (especialment, fruit de l'anàlisi de "El mal caçador", "El comte Arnau" i "La fi d'en Serrallonga"); relació amb la poesia popular (temes i procediments poètics). **2, "Cants"**: valor del terme; els "Cants" i el regeneracionisme: ideològic ("Cant dels joves", "Cant de maig", "Cant de novembre"), patriòtic ("La sardana", "El cant de la senyera") i polític ("Els tres cants de la guerra"). **3, "Intermezzo"**: una miscel·lània poètica; relació amb la poesia popular (per ex. "Cançó de sant Ramon...", "Sol, solet"); temes dominants: vitalisme (per ex. "En la mort d'un jove", "Dimecres de cendra"), contemplació de la natura (per ex. "A muntanya", "Després de la tempestat"), tradició folklòrica (per ex. "L'aufàbrega"), amor (per ex. "La dona hermosa", "L'esposa parla"), religió (per ex. "Lo diví en el Dijous sant", "La nit...").

3. Josep Carner, *El cor quiet*

El cor quiet en la biografia i la trajectòria poètica de Carner. La poètica de Carner i l'aproximació al postsimbolisme. L'estructura del llibre: caràcter i temes dominants de les cinc parts; la trajectòria des de la inquietud al seny; la natura; els moments de la vida humana. **Secció 1, "Les nits"**: la nit com a espai del misteri, la inquietud i la interrogació metafísica i religiosa (per ex. "Nocturn", "Perdut...", "Cau a la mar..."); la presència de la mort (per ex. "Proximitat..."); la follia (per ex. "Nit de sant Joan"); el camí cap a la salvació (per ex. "A Jesús"); l'assenyament i la maduresa (per ex. "El beat..."). **Secció 2, "Els arbres"**: descripció i humanització de la natura; l'arbre com a exemple humà: la diversitat (per ex. "Els nostres pins"), l'ordre i la virtut (per ex. "Els pollancs..."), l'asserenament (per ex. "L'eucaliptus..."), la creixença exemplar i vivificadora (per ex. "Els cocoters..."). **Secció 3, "Les estampes"**: el poeta i la contemplació del món exterior; l'ordenació segons el cicle de les estacions i el cicle litúrgic (especialment el cicle de Nadal i Pasqua); la perfecció de la natura (per ex. "Venus"); la natura humanitzada (per ex. "Arts de bruixeria", "El raig...", "Mar de diumenge"); la imaginació del poeta; l'home i els llocs (per ex. "Casa que fou...", "El retorn...", "Porta d'hostal"); la natura com a pretext per a la reflexió sobre la vida (per ex. "Cançoneta incerta", "Fred"); presència de Déu en la natura (per ex. "Volts de Nadal", "Processó..."). **Secció 4, "Les adreces"**: poesia de circumstàncies i reflexió sobre moments de la vida (per ex. "La naixença...", "A una núvia"). **Secció 5, "L'assenyament"**: l'actitud madura davant la vida i l'adquisició del seny; la migradesa de la vida humana (per ex. "Interval", "Les fulles...", "Temença"); la follia (per ex. "L'home que fa..."); l'edat madura, l'assenyament i la conformitat (per ex. "Cançó de la mudança", "Cançó de la quarantena"); la transcendència contra l'oblit i la mort (per ex. "El castell de l'oblit"). Aspectes formals de *El cor quiet*: formes mètriques convencionals (per exemple, sonets i cançons) i assaig de noves formes (especialment a "Les nits": poemes sense estrofisme regular i amb versos polimètrics).

N.B. Les referències a títols de poemes volen destacar exemples significatius de cada un dels conceptes o tractaments poètics de la realitat exposats en la pauta, i que poden servir de model per a identificar els mateixos temes en altres poemes de cada secció. No prescriuen de cap manera, doncs, la lectura exclusiva dels poemes esmentats ni exclouen la lectura dels que no hi apareixen.

4. Miquel Llor, *Laura a la ciutat dels sants*

La trajectòria literària de Miquel Llor. La dedicació a la narrativa entre 1925 i 1935. *Laura a la ciutat dels sants*. El model de novel·la: la tradició del segle XIX (protagonista femenina idealista, entorn provincià i tancat, narrador omniscient); innovacions (psicologisme, freudisme). Estructura (dues parts que cobreixen un any cada una, sense divisió en capítols) i punt de vista narratiu: narrador omniscient en tercera persona, aproximació al punt de vista del personatge (discurs indirecte lliure, memòria involuntària, visió crítica de Comarquinal); relació amb l'ús dels temps verbals. El personatge de Laura: el nom (Petrarca), educació urbana, sensibilitat i interessos artístics, idealització de l'amor, voluntat de transformació de l'entorn (marit, cunyada), frustració i fracàs. Els altres personatges: Tomàs de Muntanyola, Teresa de Muntanyola, Pere Gifreda. Comarquinal: geografia i valors: tancament, religiositat, ignorància, repressió, materialisme (l'excepció: mossèn Joan Serra); la boira com a símbol. L'oposició Comarquinal / Barcelona.

5. Salvador Espriu, *Narracions*

[Tria de l'autor, que comprèn les narracions "Tereseta-que-baixava-les-escales", "El meu amic Salom", "Teoria de Crisant", "Tòpic", "Conversió i mort d'en Quim Federal", "En Panets passeja el cap", "El país moribund", "Letizia", "Mariàngela l'herbolària", "Tres sorores", "Sota la fredor parada d'aquests ulls", "Potser contat de nou amb parsimònia" i "Tarot per a algun titella del teatre d'Alfaranja".]

L'obra de Salvador Espriu: poesia, narrativa i teatre. La narrativa en el món i en la trajectòria d'Espriu. Models de la prosa d'Espriu: Ruyra, Víctor Català, Gabriel Miró, Valle-Inclán. Posició literària: antinoucentisme, antiromanticisme, antipsicologisme. Característiques de la prosa: sintetisme, al·lusivitat, ironia, deformació; cultisme i col·loquialismes. Tècniques narratives: narració, monòleg, diàleg. El món narratiu d'Espriu. Els escenaris: Lavínia, Sinera, Alfaranja, Konilòsia. Els personatges: caràcter esquemàtic i grotesc; els titelles; figures recurrents: el titellaire Salom i altres personatges. La sàtira del comportament humà: defectes individuals i col·lectius. El grotesc. La mort. L'elegia per un món perdut. La preocupació pel país i la llengua.

6. Maria Aurèlia Capmany, *Feliçment, jo sóc una dona*

La trajectòria literària de Capmany. Les obres de maduresa. Realisme i psicologisme. *Feliçment, jo sóc una dona*. Procediments: la novel·la com a autobiografia fictícia. El punt de vista narratiu. El temps de l'escriptura: Mallorca, relació amb l'editor. El temps narratiu: autobiografia. El model invocat: *Moll Flanders*, de Daniel Defoe (els títols de capítols homenatgen la tradició anglesa). Els ambients socials vistos a través de la protagonista-narradora. La societat catalana i els mons socials i ideològics retratats en la novel·la (barris pobres, burgesia industrial, baixos fons, etc.; catolicisme, sindicalisme, filantropia, etc.). La protagonista. Progressió vital, independència, valors morals, amor i sexe. Relació amb el títol. Els personatges secundaris en relació amb la protagonista.